

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 30 stycznia 2023 r.

Pozycja 28

POSTANOWIENIE z dnia 23 listopada 2022 r. Sygn. akt Ts 143/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Jakub Stelina,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 29 września 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 1 października 2020 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności: 1) art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm., w brzmieniu od dnia 19 kwietnia 2010 r., nadanym ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) „w zakresie, w jakim w przypadku braku podstaw do wniesienia skargi (w tym skargi konstytucyjnej w zw. z art. 36 [ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym; Dz. U. z 2019 r. poz. 2393]) ustanowiony radca prawny lub adwokat jest obowiązany zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu (...) poprzez takie sformułowanie przepisów, które wymaga złożenia przez pełnomocnika z urzędu opinii o braku podstaw do złożenia skargi nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu, nawet jeśli w tym czasie nie był w stanie uzyskać stanowiska reprezentowanej strony czy zapoznać się z całym materiałem sprawy”, z art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 6, art. 8 i art. 12 ust. 1 Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 2 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75, ze zm.) „poprzez przyjęcie, że

z obowiązku rzetelnego działania, zgodnego z dobrymi obyczajami (art. 6 KERP), lojalnego względem klienta i z uwzględnieniem jego dobra oraz w celu ochrony jego praw (art. 8 KERP), sumiennie i z należytą starannością (art. 12 ust. 1 KERP) nie wynika obowiązek pełnomocnika do osobistego kontaktu z reprezentowaną stroną – co pozbawia stronę prawa do sprawiedliwego procesu, w którym jest reprezentowana przez pełnomocnika, który spełnia powyższe kryteria”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji; 3) art. 6, art. 8 i art. 12 ust. 1 Uchwały powołanej w punkcie 2 w związku z art. 2 i art. 3 ust. 2 ustawy powołanej w punkcie 2 „poprzez ograniczenie prawa do sądu w związku z brakiem wyartykułowania obowiązku kontaktu pełnomocnika z urzędu z reprezentowaną stroną, co winno stanowić brak rzetelności”, z art. 17 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 i w związku z art. 2 Konstytucji; 4) art. 57 pkt 7 i art. 64 ustawy powołanej w punkcie 2 „w zakresie uprawniającym/zobowiązującym samorząd radcowski do uchwalenia zasad etyki i deontologii zawodu, nie formułując żadnych wytycznych co do treści tych zasad”, z art. 17 ust. 1 w związku z art. 2 oraz w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 29 września 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 20 października 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze, stwierdziwszy, że przedmiot postępowania, w ramach którego wniesiono skargę, nie dotyczył podmiotowych konstytucyjnych praw skarżącego, lecz radcy prawnego, wobec którego odmówiono wszczęcia postępowania o przewinienie dyscyplinarne.

3. W zażaleniu z 27 października 2021 r. (data nadania) skarżący zarzucił naruszenie art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) przez jego błędną interpretację i nieprawidłowe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że orzeczenie organów dyscyplinarnych i regulacje prawne będące podstawą ich wydania nie kształtują sytuacji prawnej skarżącego. Zdaniem skarżącego „sprawa dotyczy ukształtowania norm prawnych regulujących relacje pomiędzy profesjonalnym pełnomocnikiem a klientem, zatem kształtują one sytuację prawną klienta, którym był skarżący. Poprzez takie ukształtowanie przepisów pełnomocnik nie musi bowiem kontaktować się z klientem oraz czy chce tego czy nie, zobligowany jest złożyć opinię o braku podstaw do złożenia skargi konstytucyjnej w terminie 2 tygodni, w przeciwnym bowiem razie zobowiązany jest złożyć skargę konstytucyjną (...) Przez takie ukształtowanie przepisów, usankcjonowane i potwierdzone ostatecznie orzeczeniami organów dyscyplinarnych, skarżący został pozbawiony możliwości złożenia skargi konstytucyjnej, a pełnomocnik uwolniony od odpowiedzialności pomimo braku skontaktowania się z klientem” (s. 3 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Zażalenie rozpatrywane jest przez Trybunał w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c u.o.t.p.TK). Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy wydając zaskarżone postanowienie prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał analizuje przede wszystkim te zarzuty, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że zaskarżone postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a stanowisko skarżącego wyrażone w zażaleniu nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna przysługuje każdemu, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone. Naruszenie konstytucyjnych wolności i praw skarżącego, o którym mowa w powołanym przepisie, powinno mieć charakter osobisty oraz bezpośredni (zob. postanowienie pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35). Doznanie tego naruszenia stanowi warunek konieczny prawa do skargi, bowiem – jak podkreśla się w orzecznictwie Trybunału – skarga konstytucyjna stanowi ostatnią szansę dochodzenia praw i wolności, naruszonych przez zastosowanie kwestionowanej w skardze normy prawnej (zob. postanowienie TK z 22 lipca 2014 r., sygn. SK 28/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 87 oraz przywołane tam orzecznictwo).

W analizowanej sprawie postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. z 30 września 2019 r., utrzymujące w mocy postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. z 15 kwietnia 2019 r. o odmowie wszczęcia – w związku ze skargą skarżącego na działanie radcy prawnego jako pełnomocnika z urzędu wyznaczonego dla niego do sporządzenia skargi konstytucyjnej – dochodzenia w sprawie popełnienia przez niego przewinienia dyscyplinarnego, nie ma charakteru ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 Konstytucji. Nie kształtuje ono bowiem zakresu praw lub wolności przysługujących skarżącemu, w szczególności nie rozstrzyga o przysługującym mu prawie do sądu. Trybunał stwierdza, że prawo do sądu pokrzywdzonego w sprawie dyscyplinarnej prowadzonej wobec radcy prawnego, do której – na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych – przepisy Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio, nie wyczerpuje się w ramach tego postępowania.

W niniejszej sprawie nie został zatem spełniony wymóg określony w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Mając powyższe na uwadze Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK *a contrario* – postanawia jak w sentencji.